

Gemeente Texel

.txl

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Stappeland 2, De Koog, gemeente Texel
Adviesnummer	23148
Opsteller(s)	S. Veenstra (Archeoloog) & Michiel Bartels (sr. KNA-archeoloog)
Datum	2-10-2023

Advies	<u>Bestemmingsplan:</u> Laten vervallen dubbelbestemming archeologie in nieuw bestemmingsplan. <u>Archeologie:</u> Vrijgeven.
Vervolgtraject	Geen.

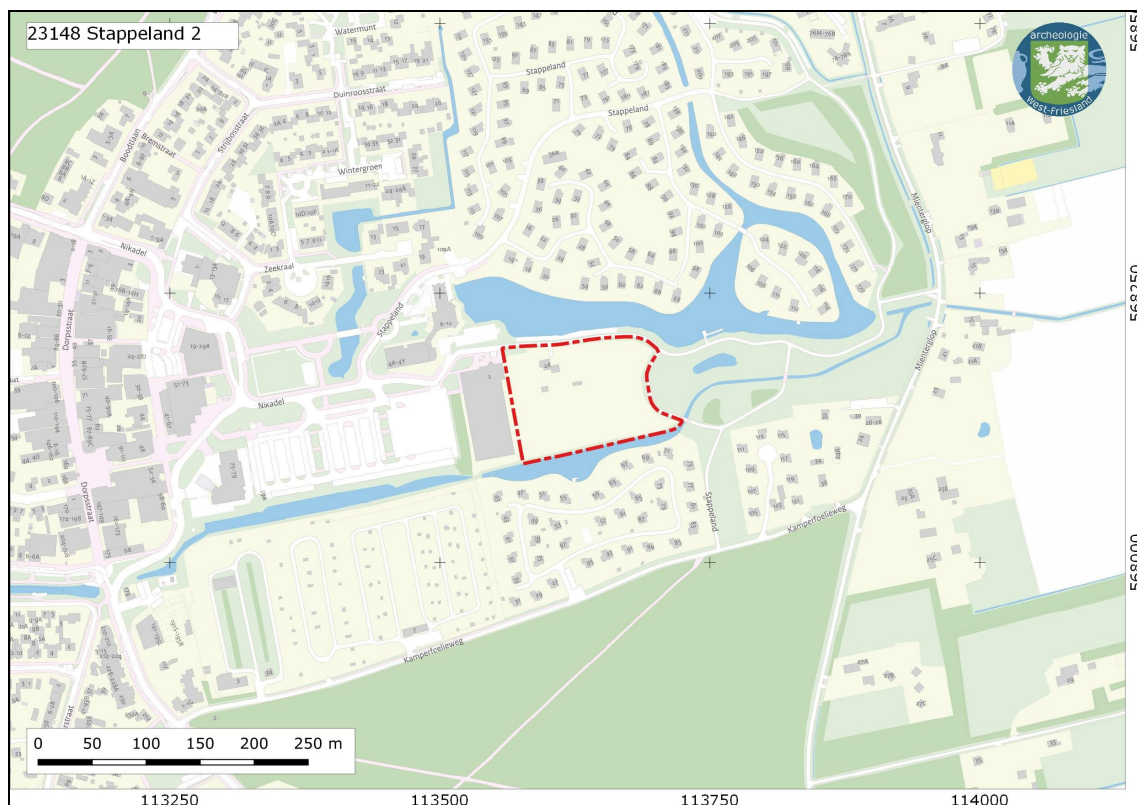
Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Texel (contactpersoon: Ellen Sickman) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot nieuwbouw aan het Stappeland 2 in De Koog, gemeente Texel.

Het staat in de planning om 38 woningen te realiseren aan het Stappeland 2. Om de geplande woningen planologisch in te kunnen passen is een aanvraag wijziging bestemmingsplan ingediend. In het kader van de aanvraag wijziging bestemmingsplan is voor het plangebied door Transect een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd.¹ Gegevens over de exacte locatie, omvang en diepte van de geplande woningen is op het moment van opstellen van voorliggende QuickScan nog niet bekend. Het totale plangebied beslaat ca. 13.000 m² (afb.1).

¹ Verboom-Jansen & de Wit 2023.

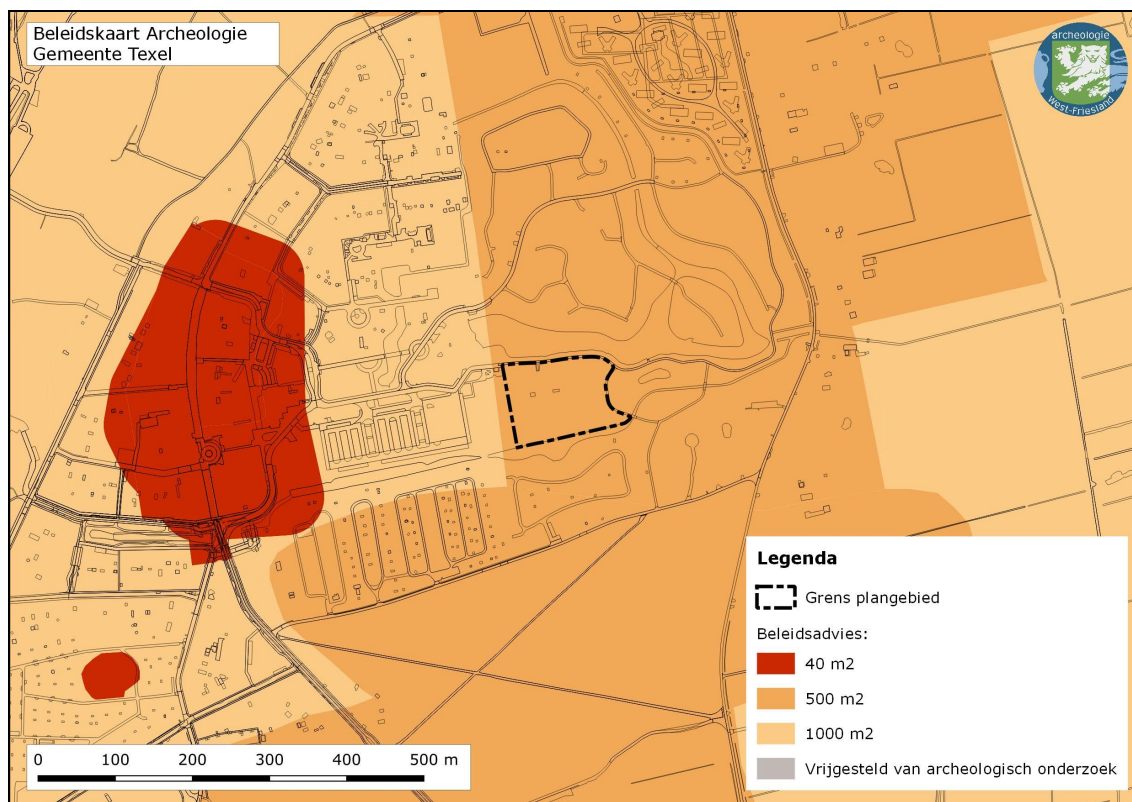

Afbeelding 1. Het plangebied (rode stippellijn) op een topografische kaart (bron: PDOK).

2. Beleidskaart archeologie

Voor de gemeente Texel is de beleidskaart van Vestigia Bv (2007, update 2013) vigerend. Op de beleidskaart zijn zones met een archeologische waarde of verwachting aangeduid, die zich laten vertalen in vrijstellingsgrenzen. Bodemingrepen die binnen de geldende vrijstellingsgrens blijven zijn niet onderzoekspliktig.

Het plangebied ligt op de beleidskaart ter hoogte van een zone met een middelhoge archeologische verwachting (Waarde – Archeologie 4) met een oppervlak van 500 m² en een diepte van 50 cm. onder maaiveld als vrijstellingsgrens (afb. 2). Dit is gebaseerd op de landschappelijke, geologische en bodemkundige situatie.

Afbeelding 2. Het plangebied op de beleidskaart archeologie van de gemeente Texel.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de oudste kadastrale minuutkaart van het gebied uit 1819 (niet afgebeeld) is ter hoogte van het plangebied geen bebouwing zichtbaar. Wel lopen er een aantal historische sloten door het plangebied. De sloten zijn in de huidige situatie gedempt en niet langer zichtbaar.

Op basis van historisch kaartmateriaal heeft het plangebied een lage archeologische waarde voor de Nieuwe Tijd.

4. Archeologische en geologische bronnen

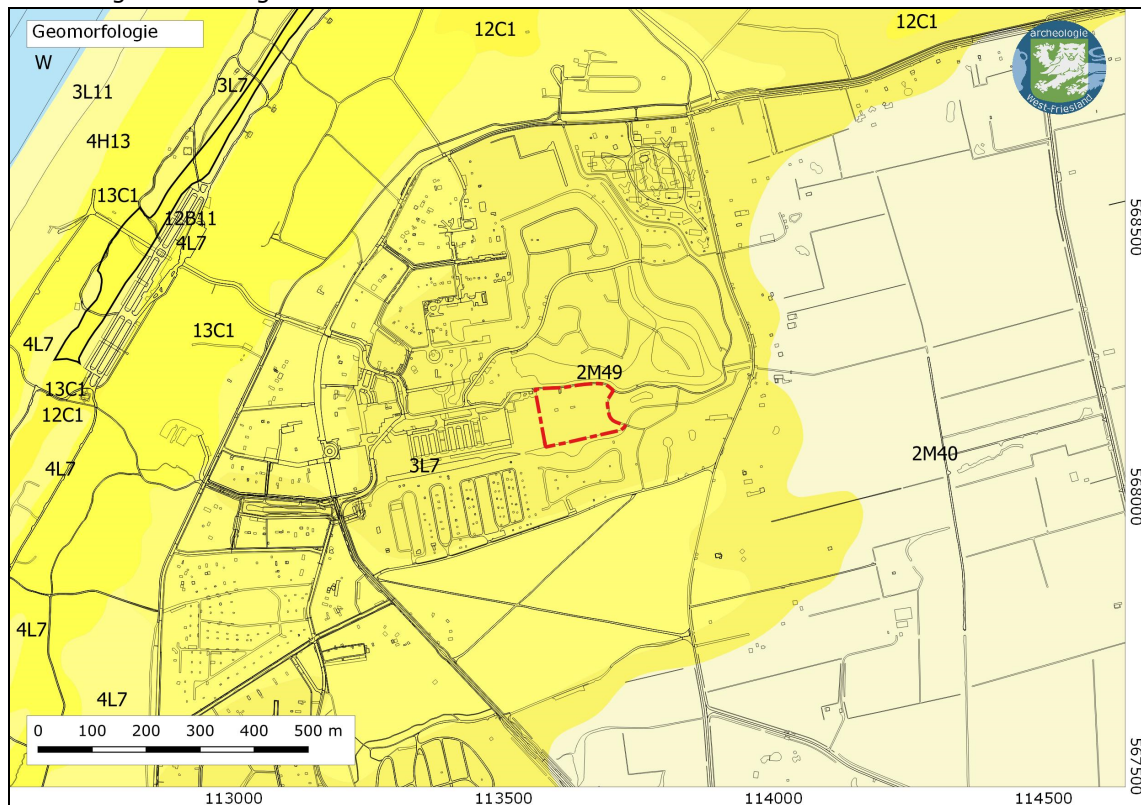
Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Op de geomorfologische kaart ligt het plangebied ter hoogte van afgegraven of geëgaliseerde duinen/ strandwallen (afb. 2, 2M49).

Op het Actueel Hoogtebestand van Nederland 3 is zichtbaar dat het plangebied vrij laag ligt ten opzichte van de directe omgeving. De verwachting voor directe bewoning is hoger op de hoger gelegen delen ten westen van het plangebied.

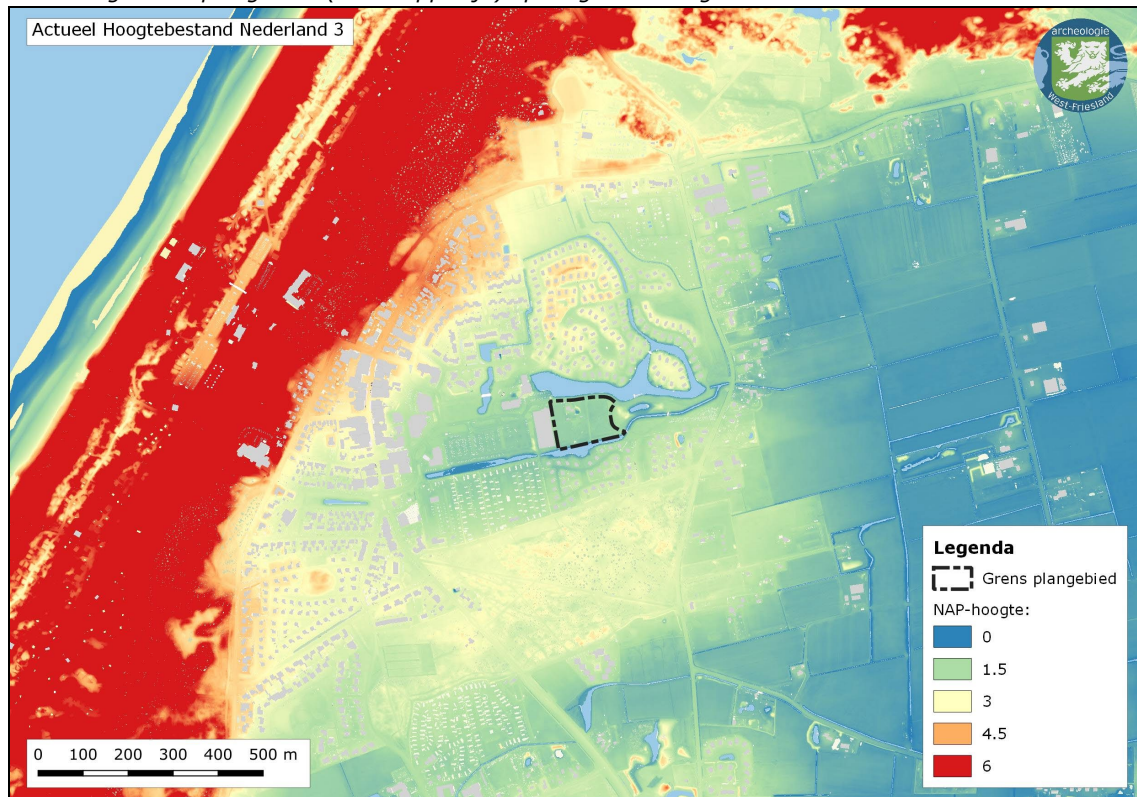
Op ca. 330 m ten westen van het plangebied is in 2015 aan de Dorpsstraat 3 en 5a in De Koog een verkennend booronderzoek uitgevoerd door VUHbs. Op basis van het voor het booronderzoek opgestelde bureauonderzoek werden vooral sporen en vondsten uit de 19de eeuw verwacht. Tevens werd rekening gehouden met mogelijke vondsten uit het Neolithicum en de Bronstijd.

Bij het booronderzoek is een sloot uit de eerste helft van de 19de eeuw aangeboord. In de sloot werden een aantal fragmenten aardewerk gevonden die mogelijk kunnen wijzen op een 18de - eeuwse voorloper van de bestaande boerderij. In het zand werden twee begraven profielen van gooreerdgronden aangetroffen waar visbotjes en houtskoolresten in zaten. Het is niet uit te sluiten

dat de vondsten mogelijk in de prehistorie kunnen dateren. Concluderend werd in het onderzoek geadviseerd om de archeologische verwachting uit het bureauonderzoek aan te houden en een archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

Afbeelding 3. Het plangebied (rode stippellijn) op de geomorfologische kaart.

Afbeelding 4. Het plangebied op het Actueel Hoogtebestand van Nederland 3 (bron: ahn.nl).

5. Bureauonderzoek Transect

Transect heeft in 2023 een archeologisch vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied. In het bureauonderzoek wordt op basis van de landschappelijke ligging van het plangebied en de aanwezigheid van vondsten uit de Late Middeleeuwen een middelhoge archeologische verwachting voor de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd aan het plangebied toegeschreven. Het plangebied ligt in een strandvlakte van een strandwal c.q. haakwal die in de vroege tot late middeleeuwen is ontstaan (zie ook afb. 3 & 4 in de voorliggende QuickScan). Vanaf de rand van deze wal zijn in de Late Middeleeuwen de ontginningen en inpolderingen van de Koogpolders begonnen. Hier maakt het plangebied ook deel van uit. Het plangebied zelf is daarbij in de 14e eeuw ingepolderd.² In het rapport wordt aangegeven dat sporen van landgebruik uit de Late Middeleeuwen aanwezig zouden kunnen zijn binnen het plangebied maar dat de binnen het plangebied gedane vondsten uit deze periode waarschijnlijk met bemesting zijn opgebracht. Een nederzetting uit de Middeleeuwen wordt niet verwacht omdat de bewoning zich op de hoger gelegen delen concentreerde. In verband met het ontbreken van bebouwing op historisch kaartmateriaal worden ook geen nederzettingen uit de Nieuwe tijd verwacht.

In het bureauonderzoek wordt vermeld dat mogelijke vondsten uit de Prehistorie tot de Romeinse Tijd naar alle waarschijnlijkheid al geërodeerd zijn door de toenemende invloed van de zee in de loop van het Holoceen. Vondsten uit deze periode concentreren zich in de omgeving van het plangebied op de randen van de Jonge Duinen, terwijl het plangebied in een strandvlakte ligt. In hoeverre daadwerkelijk archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn hangt mede af van de intactheid van het bodemprofiel ter plaatse. Ter plaatse van de voormalige vijver (noordoosten van het plangebied) en huidige bebouwing bestaat de kans dat eventuele archeologische waarden reeds zijn verdwenen.

Concluderend wordt in het bureauonderzoek geadviseerd om de dubbelbestemming archeologie voor het plangebied op te heffen en geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren omdat de geplande ingrepen geen archeologische nederzettingen bedreigen. Op het moment dat tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch archeologische zaken worden aangetroffen, geldt een wettelijke meldingsplicht conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11, deze vondsten te melden bij de bevoegde overheid (gemeente Texel).

6. Conclusie

Het staat in de planning om 38 woningen te realiseren aan het Stappeland 2. Om de geplande woningen planologisch in te kunnen passen is een aanvraag wijziging bestemmingsplan ingediend. Gegevens over de exacte locatie, omvang en diepte van de geplande woningen is op het moment van opstellen van voorliggende QuickScan nog niet bekend. Het totale plangebied beslaat ca. 13.000 m².

Het plangebied ligt op de beleidskaart ter hoogte van een zone met een middelhoge archeologische verwachting (Waarde – Archeologie 4) met een oppervlak van 500 m² en een diepte van 50 cm. onder maaiveld als vrijstellingsgrens. Dit is gebaseerd op de landschappelijke, geologische en bodemkundige situatie.

In het kader van de aanvraag wijziging bestemmingsplan is door Transect een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd bestaande uit een bureauonderzoek.³ In het bureauonderzoek wordt het volgende advies gegeven;

Geadviseerd wordt om de dubbelbestemming archeologie voor het plangebied op te heffen en geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren. Op het moment dat tijdens de werkzaamheden

² Verboom-Jansen & de Wit 2023, 4.

³ Verboom-Jansen & de Wit 2023.

onverhoopt toch archeologische zaken worden aangetroffen, geldt een wettelijke meldingsplicht conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11, deze vondsten te melden bij de bevoegde overheid (gemeente Texel).

De resultaten uit het bureauonderzoek van Transect sluiten aan op de bevindingen in de Archeologische QuickScan. Archeologie West-Friesland neemt het advies van Transect over.

7. Advies

Op basis van het bureauonderzoek van Transect en de QuickScan kan de voorgenomen ingreep worden vrijgegeven met betrekking tot het aspect archeologie. De dubbelstemming archeologie kan komen te vervallen.

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland. Voor toevalsvondsten geldt een meldingsplicht; deze dienen via het Archeologisch Informatiesysteem (Archis) van Nederland te worden gemeld. Vondstmateriaal kan bij Archeologie West-Friesland worden gemeld. Archeologie West-Friesland zal het materiaal aanleveren aan het Provinciaal depot voor archeologie van Noord-Holland te Castricum en een melding via Archis maken.

8. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Gemeente Texel, 2013. Archeologische Beleidskaart (vastgesteld door de gemeenteraad op 12 juni 2013).

Hessing, W.A.M. et al. 2012. Toelichting bij de archeologische beleidskaart van de Gemeente Texel. Geactualiseerde versie 2012. *Vestigia Rapport V984*, Amersfoort.

Verboom-Jansen, M. & J.P.M. de Wit., 2023. De Koog, Stappeland 2 Gemeente Texel (NH) Archeologisch bureauonderzoek (BO). *Transect-rapport 4841*. Transect, Nieuwegein.